LIMPOPO
PROVINCIAL GOVERNMENT
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

DEPARTMENT OF
EDUCATION

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

REKENINGKUNDE

GRAAD 12

VRAESTEL 2

SEPTEMBER 2020

MEMORANDUM

PUNTE: 150

NASIENBEGINSELS:

1. Tensy anders vermeld in die merkriglyn, is strafpunte vir vreemde items slegs van toepassing indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie (geen vreemde-item-strafpunte vir misplaaste items nie). Geen dubbelpenalisering toegepas nie.
2. Strafpunte vir plasing of swak aanbieding (bv. besonderhede) is slegs van toepassing indien die kandidaat punte vir die bedrae vir daardie item verdien het.
3. Volpunte vir korrekte antwoord. Indien die antwoord foutief is, merk die bewerkings wat voorsien is.
4. Indien 'n vooraansuiweringsyfer as 'n finale syfer getoon word, ken die bewerkingspunt toe vir daardie syfer (nie die metodepunt vir die antwoord nie). Let wel: As syfers aangedui in memo vir komponente of bewerkings, dra hierdie nie die metode punt van die finale antwoord ook nie.
5. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of – teken of hakie voorsien is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
6. Waar aangedui word, ken deelpunte toe om die kwaliteit van antwoorde van kandidate te differensieer.
7. Hierdie memorandum is nie vir verspreiding in die publiek nie omdat sekere items dalk verkeerd gehanteer is. Aanpassings is gemaak a.g.v. sekere vrae
8. Waar strafpunte toegepas word, kan die punte vir daardie afdeling van die vraag, nie negatief wees nie.
9. Waar metodepunte toegeken word vir bewerking, moet die nasiener die redelikheid van die bewerking ondersoek voor die punt toegeken word.
10. 'Bewerking' beteken kontroleer bewerking. 'Een deel korrek' beteken bewerking en een deel korrek. Let wel: kontroleer bewerking moet +, -, x, ÷, wees of per memo.
11. In bewerkings, moet nie punte toeken nie vir bewerking as teller en noemer omgeruil is – hierdie is ook van toepassing op verhoudings.
12. Met die toekenning van metodepunte, maak seker dat kandidate nie volpunte kry vir enige vir enige item wat foutief is nie, ten minste gedeeltelik. Dui aan met 'n ☒.
13. Wees bedag daarop dat party kandidate geldige alternatiewe buite die memorandum verskaf..
14. Kodes: f = vreemde item; p = plasing/aanbieding.

Hierdie merkriglyn bestaan uit 12 bladsye.

VRAAG 1 VERVAARDIGING

1.1 KONSEPTE

1.1.1	Verkoops- en Distribusiekoste (of V&D) ✓
1.1.2	Direkte materiaalkoste (DM / DMK) ✓
1.1.3	Administratiewe koste (of Admin / AK) ✓
1.1.4	Direkte arbeidskoste (DA / DAK) ✓

4

1.2 IMPACT DECO

1.2.1 **Verwys na Inligting B. Bereken die Direkte Arbeidskoste.**

Normale tyd: 220 ure x R60 x 9 maande = R118 800 ✓☑*
Laaste kwart: 30 ure x R60 = R 1 800 ✓☑*
Oortyd: 60 ure x R90 = R 5 400 ✓☑*
R126 000 ☑

*een deel korrek

7

1.2.2 Fabrieksbokoste

Diverse fabrieksuitgawes	✓ 43 320
Indirekte materiaal (6 100 + 73 000 – 5 000)	✓☑* 74 100
Versekering (22 100 – 1 700) x 70%	✓☑* 14 280
Water en elektrisiteit (30 000 x $^{70}/_{60}$)	✓✓ 35 000
Huuruitgawe (163 800 x $^{5}/_{9}$)	✓☑* 91 000
Fabrieksbestuurder se salaris (126 800 – 10 800)	✓✓ 116 000
Totale fabrieksbokoste	☑ 373 700

*een deel korrek

12

– F vir vreemde item vir Bemarking R14 700

1.2.2 Produksiekostestaat vir die jaar geëindig 30 Junie 2020

Direkte materiaal	
Direkte arbeid	
Primêre koste	
Fabrieksbokoste	
Totale produksiekoste	**849 700**
Werk in proses (1 Julie 2019)	✓ 52 400
	✓ 902 100
Werk in proses (30 Junie 2020) balansering	☑ (62 300)
Totale koste van produksie van voltooide produkte 1 760 000 x 60%(twee punte) x 100/125 (een punt) EV 26 000 ✓ + verk 844 800 ✓✓✓ – BV 31 000 ✓	☑* 839 800

*een deel korrek

9	

Voltooide goedere			
Saldo	31 000	Koste van Verk	844 800
Tot Prod koste	*839 800	Saldo	26 000

Koste van Verkope berekening:
Verkope: 1 760 000 x 40% = 1 056 000
KvV vir 2020 = 1 056 000 x $^{100}/_{125}$ = 844 800

1.3 SUNNY TAFELS

1.3.1 Bereken die volgende vir die jaar geëindig 31 Augustus 2020:

(a) Veranderlike koste per tafel

Primêre koste = R110 ✓
V & D = R 30 ✓✓ (R219 000 / 7 300 tafels)
R140 ☑ een deel korrek

4	

(b) Gelykbreekpunt

$$\frac{702\,000 \checkmark + 221\,000 \checkmark}{260 \checkmark - 140 \boxtimes \text{ (sien 2.3.1)}}$$

$$= \frac{923\,000}{120}$$

= 7 692 ☑ een deel korrek, moet vol eenhede wees, moet nie aanvaar 7 691,67 of 7 691 tafels

5	

1.3.2 **James, die eienaar van Sunny Tafels, is bekommerd oor die produksie en kostebestuur van die afgelope jaar. Bestudeer die inligting en identifiseer TWEE verskillende koste-items wat kommer wek. Verskaf advies oor wat om te verbeter in elke geval.**

Probleem met syfer ✓ ✓
Advies ✓ ✓

Probleem (met syfer)	Advies
Tafels verkoop het afgeneem – van 9 000 tot 7 300 (of met 1 700 eenhede)	Meer effektiewe bemarking om verkope te verhoog (moet nie aanvaar verhoog bemarking nie, die syfer het verhoog vanaf die vorige jaar)
Brandstofkoste verhoog van 73 000 tot 96 000 **OF:**	Koop 'n meer brandstof-effektiewe voertuig / Hef 'n afleweringsfooi vir kliënte wat ver is / Kontroleer die afleweringsrekords met die voertuig se log boek / installeer 'n opsporingstelsel
Kommissie verminder van 54 000 tot 44 000 **OF:**	Verander of verhoog die kommissie struktuur om werkers te motiveer om meer eenhede te verkoop.
Verkoops- en Distribusiekoste het verhoog – van R189 000 tot R219 000 (of met R30 000)	Enige van die bostaande redes.
Gelykbreekpunt het verhoog – van 3 400 tafels tot 7 692 (sien 1.3.1 b) (of met 4 292 tafels)	Verminder fabrieksbokoste / vind 'n goedkoper verskaffer van Direkte materiaal / beperk vermorsing van Direkte materiaal
Salarisse van kantoorpersoneel verhoog van 132 900 tot 151 000 **OF:**	Sny onnodige salarisse / moet nie salarisverhoging gee indien die produksie verminder het nie
Administratiewe koste verhoog – van R200 900 tot R221 000 (of met R20 100)	

4

TOTALE PUNTE
45

VRAAG 2 REKONSILIASIE

2.1 PLATO HANDELAARS

	Bankrekonsiliasie-staat op 31 Mei 2020	**Bankrekening op 31 Mei 2020**	**Geen inskrywing**
Saldo	**R10 320**	**R21 340**	
(i)		(1 700) ✓	
(ii)		+ 5 400 ✓	
(iii)			X ✓
(iv)	+ 17 200 ✓		
(v)		+ 2 300 ✓	
(vi)	(600) ✓✓		
(vii)			X ✓
(viii)	(2 000) ✓		
(ix)		(1 300) ✓	
(x)		(530) ✓	
		+ 190 ✓	
(xi)	+ 780 ✓		
	25 700	25 700	

☑

opgetel met begintotale ingesluit.

14

2.2 JORDAN LOODGIETERS

2.2.1 **Bereken die korrekte saldo van Tryston Verskaffers in die Krediteuregrootboek soos op 29 Februarie 2020.**

Saldo		**R6 750**	
Terugskryf van verdagte betaling		+ 18 100	✓✓
Faktuur nie aangeteken		+ 4 700	✓
Korrekte saldo	Een deel korrek	29 550	☑

4

2.2.2 **Berei 'n Krediteure-rekonsiliasiestaat vir Tryston Verskaffers op 29 Februarie 2020 voor.**

Saldo soos per staat		**29 780**	
Bedrag sonder BTW getoon		+ 270	✓✓
Verkeerde inskrywing van kredietnota 248		– 500	✓✓
Korrekte saldo	Een deel korrek	29 550	☑

5

2.2.3 **Verwys na Inligting D. Watter gevolge kan Barry Reese in die gesig staar na sy aksies? Verduidelik EEN punt.**

✓✓ Deelpunte vir onvolledig of onduidelike antwoord.

- Barry Reese kan gearresteer word vir bedrog.
- Hy kan van die rekenmeesters-register verwyder word
- Hy moet die gelde terugbetaal aan Jordan Loodgieters
- Hy gaan 'n dissiplinêre verhoog kry.
- Ens.

2

TOTALE PUNTE
25

VRAAG 3 VOORRAADSTELSELS EN WAARDASIE VAN VOORRAAD

3.1 KONSEPTE

3.1.1	Periodiek ✓
3.1.2	Deurlopend ✓
3.1.3	Deurlopend ✓
3.1.4	Periodiek ✓

4

3.2 SNAP-IT SHOP

3.2.1 Verwys na Inligting A – Selfie stokke:

(a) Bereken die waarde van die Eindvoorraad op 31 Augustus 2020 deur die EIEU-metode te gebruik.

Een punt Een punt
(120 – 25)
95 ✓✓ x R110 ✓ = R10 450

Een punt Een deelpunt
(205 – 95 bo)
110 ✓☑ x R100 ✓ = R11 000

205 = R21 450 ☑ een deel korrek

OF:

een punt een punt twee punte (25 x R110) twee punte Deelpunt
BV R8 800 + Aank 49 700 – Terug 2 750 – KvV 34 300 = 21 450

7

(b) Bereken die winsopslag % bereik in hierdie finansiële jaar.

(twee punte, geen deelpunte)
16 400
(50 700 – 34 300) ✓✓ x 100
34 400 ✓

=47,81% ☑ een deel korrek

4

(c) Billy is van mening dat hierdie item nie meer verkoop moet word nie. Jy stem met hom saam. Voorsien 'n verduideliking en gebruik syfers om jou punt te bewys.

Verduideliking ✓✓ syfers ✓

- Daar was meer eenhede in die Eindvoorraad as wat daar by die Beginvoorraad was, 205 vs 110. Die item verkoop nie goed nie.

3

3.2.2 Verwys na Inligting B – Selfoon-ringhouers:

(a) Bereken die voorraadhoudingstydperk vir selfoon-ringhouers in dae, deur Eindvoorraad te gebruik.

$$\frac{9\ 800\ \checkmark}{79\ 600\ \checkmark} \times 365$$

=45 dae ☑ een deel korrek, moet wees x met 365, aanvaar 44,9 of 44,94 dae

3

(b) Bereken die aantal vermiste selfoon-ringhouers.

BV Aank CS Sold
400 ✓ + 740✓ – 120 ✓ – 960✓ = 60 units ☑ een deel korrek

5

(c) Bedink TWEE maatreëls wat die eienaar kan implementeer om hierdie probleem op te los.

Twee geldige en verskillende punte ✓✓ ✓✓
Deelpunte vir onduidelike of onvolledige antwoorde

- Dit is 'n klein item, so dit kan agter die kassier se toonbank gehou word.
- Kliënte kan item vanaf 'n prentjie kies en die stoorkamerbestuurder kan dit dan in die stoorkamer gaan haa.
- Verbeter sekuriteit/toesig waar die items wat heel moontlik gesteel kan word, gehou word.
- Installeer kameras om sekuriteit te verbeter
- Ens.

4

3.2.3 Verwys na Inligting C – Selfone

(a) Bereken die waarde van die Eindvoorraad op 31 Augustus 2020 deur die Spesifieke Identifikasiemetode te gebruik.

A20	een punt een punt (65 x R2 400) 528 000✓ – 156 000 ✓✓ twee punte een punt OF: 220 – 65 = 155 units x R2 400	372 000
S10	een punt een punt (22 x R12 500) 1 000 000✓ – 275 000 ✓✓ twee punte een punt OF: 80 – 22 = 58 units x R12 500	725 000
		☑ R1 097 000 een deel korrek

7

(b) Ondersoek die voorraadsyfers en identifiseer die probleme met die voorraad bestel. Voorsien TWEE punte.

✓✓ ✓✓ Deelpunte vir onduidelike of onvolledige antwoorde

- Daar is geen verdeling van pligte nie – Clive kan nie die enigste een wees wat verantwoordelik is vir die bestel van voorraad nie
- Te veel fone was bestel – 220 van die A20 aangekoop, maar slegs 65 fone is verkoop, of 80 vir die S10 aangekoop, maar slegs 22 is verkoop
- Dit blyk asof Clive omgekoop was om hierdie items te koop aangesien hy 'n nuwe tablet gebruik.
- Ens.

(c) Bespreek die probleem wat Billy nou in die gesig staar met betrekking tot die huidige beskikbare voorraad en formuleer 'n plan om hom te help met die oplossing van hierdie probleem.

4	

Probleem ✓✓ Plan ✓✓ Deelpunte vir onduidelike of onvolledige antwoorde

Probleem:

- Die kliënte het slegs 2 opsies om vat te kies.
- Daar is baie onverkoopte eenhede aan die einde van die jaar – dit verhoog die risiko vir diefstal of skade.

Plan:

- Verlaag die verkoopsprys en probeer om verkope van hierdie twee items te verhoog
- Bestel ander modelle en/of goedkoper modelle om die keuse van fone vir die kliënte te vergroot.
- Loots 'n promosie of kompetisie waar jy as jy een foon koop, staan jy die kans om 'n tweede foon te wen.
- Probeer om die fone aan ander winkeleienaars te verkoop.
- Kontak 'n organisasie en maak 'n ooreenkoms om hulle werknemers van fone te voorsien.
- Ens.

4	

TOTALE PUNTE
45

QUESTION 4 CASH BUDGETS AND VAT

4.1 **Bereken die persentasie van verkope wat op krediet gaan wees.**

Januarie 2021: **OF**	**Februarie 2021:**
210 600 ✓ x 100 280 800 ✓ = 75% vir kontantverkope ✓ Kredietverkope= 25% ☑ een deel korrek (100% - antwoord bo)	214 800 x 100 286 400 = 75% vir kontantverkope Credit sales = 25%

4

4.2 **Bereken die persentasie debiteure wat hulle rekeninge in Desember 2020 gaan betaal.**

Nov totale verkope = 202 500 ✓ x $^{100}/_{75}$ ☑ = 270 000

Nov totale verkope 270 000☑ – kontantverkope 202 500✓ = R67 500 ☑
Kredietverkope

40 500 ✓ x 100
67 500 ☑

= 60% ☑ een deel korrek, moet % wees

8

4.3 **Evalueer die effektiewe gebruik van Julie se kapitaalbydrae. Verduidelik TWEE punte wat jy opmerk en gebruik syfers om jou antwoord te staaf.**

Dit was nie effektief benut nie ✓

Enige TWEE punte wat aandui dat die R75 000 nie genoeg was nie:
Punt ✓ Syfer ✓ Punt ✓ Syfer ✓

- Die kapitaalbedrag van R75 000 gaan nie eers haar betalings vir Janaurie R271 000 dek nie.
- Die kapitaalbedrag van R75 000 gaan nie haar salarisse en lone van R82 000 vir die maand dek nie.
- Binne een maand gaan die besigheid 'n tekort van R35 200 toon, selfs met die kapitaalbydrae van R75 000.
- Ens.

5

4.4 **Julie beplan om in Januarie 2021 vir 'n lening aansoek te doen. Met inagneming van die syfers in die Kontantbegroting, adviseer haar op TWEE items wat sy anders kan bestuur voor sy die lening oorweeg. Haal syfers aan om jou antwoord te staaf.**

Item ✓ Syfer ✓ Item ✓ Syfer ✓

- Verhoog die kapitaalbydrae van R75 000
- Moet nie werkers binne die eerste twee maande 'n verhoging van R20 000 tee nie
- Moet nie die toerusting (R60 000 en R60 000) kontant koop nie.
- Verminder die onttrekkigns van R21 000
- Ens.

4

4.5 **Bereken die bedrag van die lening wat sy oorweeg om in Januarie 2021 uit te neem.**

Lening x 16% ✓ x $^{1}/_{12}$ ✓ = 1 600 ✓
Lening = R120 000 ☑ een deel korrek

4

4.6 **Verduidelik aan Julie hoekom dit eties korrek sal wees om haar besigheid as 'n BTW-verkoper te registreer. Noem TWEE punte.**

✓✓ ✓✓
Vir een van die punte genoem, moes die leerder aandui dat sy verplig gaan wees om te registreer.
Deelpunte vir onvolledige of onduidelike antwoorde.

- Die geprojekteerde kontaktverkope alleen, gaan haar 'n omset van meer as R1m per jaar gee – so sy gaam moet registreer vir BTW.
- As sy nie registreer nie, gaan sy 'n boete kry.
- Sy kan gearresteer word as sy nie registeer nie
- Ens.

4

4.7 **Verwys na Inligting D. Bereken die BTW wat Julie aan SAID sal moet betaal vir Januarie en Februarie 2021. Indien nodig, rond alle bedrae af tot die naaste Rand.**

Uitset BTW: 567 200 ✓ x $^{15}/_{100}$ ✓ = 85 080

Inset BTW: (317 200 ✓ + 60 000✓) x $^{15}/_{115}$ ✓ = 49 200
Indien apart gedoen, kry slegs een berekening die punt vir $^{15}/_{115}$

Bedrag verskuldig aan SAID = 85 080 – 49 200
= 35 880 ☑

OF:

BTW kontrole

	(drie punte)		(twee punte)
Inset	49 200	Uitset	85 080
Saldo	35 880		
	81 795		81 795
			(een deelpunt)
		Saldo	35 880

6

TOTALE PUNTE
35

TOTAAL: 150 punte

Kopiereg voorbehou